

P.D.D.P 2 ໂຄງການພັດທະນາ ຊຸມນະບົດ ເມືອງຜົ້ງສາລີ

ຄ.ພ.ມ.ຜ 2 PROJET DE DEVELOPPEMENT RURAL DU DISTRICT DE PHONGSALY

ການເພາະຊຳປັ້ງຫວາຍ ເພື່ອນຳໄປປູກ

ດຣ. ຄູ ຊວງຢຸບ

ທູ ຈຽງຊຽງ

ສວນພິກສາສາດເຂດຮ້ອນສິບສອງພັນນາ,
ສະຖາບັນການສຶກສາວິທະຍາສາດຂອງຈີນ.

ການເພາະຊາເບັ້ງຫວາຍ ເພື່ອນຳໄປປູກ

ຫວາຍແມ່ນ ຜະລິດຕະພັນຈາກທຳມະຊາດເກີດໃນເຂດຮ້ອນທີ່ມີປ່າດືບດົງໜາ ຫວາຍເປັນເຄືອທີ່ມີໝາມ ຈັດເຂົ້າໃນຄອບຄົວ *Palmae Calamoideae Celameae* ແລະ ຈັດຢູ່ໃນຕະກຸນ *Calamus* ເຊິ່ງມີຄຸນຄ່າສູງທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ຫວາຍຍັງເປັນຊັບພະຍາກອນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນເຂດຮ້ອນ ແລະ ເຂດຮ້ອນຕອນໃຕ້ທີ່ມີຄຸນຄ່າສຳຄັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຍ້ອນເຄືອຂອງມັນມີລັກຊະນະພິເສດທາງດ້ານສິນລະປະ ແລະ ຫັດຖະກຳ, ເປັນວັດຖຸທີ່ດິເລີດໃນການແປຮູບເປັນໂຕະ, ຕັ້ງ, ໃຊ້ສອຍພາຍໃນເຮືອນ, ເຮັດເປັນເຄື່ອງມື ແລະ ເຄື່ອງເອ້ຕົບແຕ່ງ, ເລີ່ມແຕ່ຊຸມປີ 60 ເປັນຕົ້ນມາ ການຄ້າສາກົນກ່ຽວກັບເຄື່ອງໃຊ້ສອຍທີ່ເຮັດດ້ວຍຫວາຍສັງລວມຜະລິດຕະພັນ ຄິດເປັນມູນຄ່າເກື້ 2 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ, ມູນຄ່າການຄ້າຂາຍເຄື່ອງໃຊ້ສອຍທີ່ເຮັດດ້ວຍຫວາຍຕົກເປັນເງິນ ຫຼາຍຮ້ອຍລ້ານ CNY ແລະ ຍັງແມ່ນໜຶ່ງໃນລາຍການສິນຄ້າຂາຍທີ່ສ້າງລາຍຮັບຕົກເປັນມູນຄ່າຫຼາຍກວ່າຮ້ອຍລ້ານໂດລາ US ຕໍ່ປີ. ດ້ວຍເຫດນີ້ຫວາຍຈຶ່ງເປັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຄຽງຄູ່ກັບໄມ້ ແລະ ໄມ້ປ່ອງ ແລະ ມີບົດບາດສຳຄັນທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນອີກດ້ວຍ.

ໃນສະໄໝກ່ອນປະຊາຊົນມີແຕ່ຊຸດຄົ້ນເອົາ ຫວາຍປ່າ ມານຳໃຊ້ຢ່າງດຽວ. ຍ້ອນແນວນັ້ນຈຳນວນຫຼາຍຈຶ່ງຫຼຸດລົງ, ສະນັ້ນແຫຼ່ງສະໜອງວັດຖຸດິບ(ຫວາຍ) ຈຶ່ງບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຕະຫລາດ. ຍົກຕົວຢ່າງ ຫຼັງຈາກຊຸມປີ 80 ເປັນຕົ້ນມາ, ແຕ່ລະປີປະເທດຈີນ ຈຶ່ງນຳເຂົ້າ ຫວາຍຈາກປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ອິນໂດເນເຊັຽ ແລະ ມາເລເຊັຽເປັນຈຳນວນ 20 000 ຫາ 30 000 ໂຕນ ຈົນຕົກມາຮອດລະບະທີ່ທາງປະເທດ ອິນໂດເນເຊັຽ ງົດການສົ່ງສິນຄ້າດັ່ງກ່າວອອກນອກປະເທດໃນປີ 1995. ຍ້ອນແນວນັ້ນການຮັກສາ, ຊຸດຄົ້ນ ແລະ ນຳໃຊ້ຫວາຍແບບສົມເຫດສົມຜົນລວມທັງການຂະຫຍາຍການປູກຫວາຍແບບວິທະຍາສາດຈຶ່ງນິຍົມແຜ່ຫຼາຍຂຶ້ນ, ເລີ່ມແຕ່ປີ 1965 ເປັນຕົ້ນມາ ສະກຸນບັນສວນພຶດສາສາດໃນເຂດຮ້ອນ ຊີລວນບານນາ ຂອງ ສ ປ ຈີນ ຈຶ່ງດຳເນີນການຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບແຫຼ່ງກະຈາຍຂອງແນວພັນຫວາຍ ຢູ່ໃນເຂດແຂວງ ຢູນນານ, ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າເອົາແນວພັນ ແລະ ນຳໄປປະສົມພັນ. ຈາກນັ້ນຈຶ່ງນຳເອົາເທັກນິກການປູກແບບວິທະຍາສາດ ຊຶ່ງໄດ້ຈາກການຄົ້ນຄ້ວາໄປເຜີຍແຜ່ໃນເຂດ ບູລັງຊັງ(ແຂວງເມັງໄຮ) ແລະ ເມັງຊັງ(ແຂວງ ຊິງຮອງ) ແລະ ເຂດອື່ນໆໃນ ຊີລວນບານນາ.

ເພື່ອຕອບສະໜອງກັບການເຊື້ອເຊີນຂອງໂຄງການ PDDP, ທ່ານອາຈານ ChenJin, ຮອງອຳນວຍການ XTBG, ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງນັກຄົ້ນຄວ້າສອງທ່ານຄື : Hu Jian Xiang ແລະ Zhou Shuangyun ເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ ເພື່ອໃຫ້ຄຳແນະນຳໃນດ້ານການເພາະຊາເບັ້ງຫວາຍ ທີ່ໄດ້ປະສົມພັນແລ້ວໃນເຂດບ້ານ ສາລາເຣເບ ແລະ ບ້ານ ຈັນເທິງ ໂດຍໄດ້ກ້າເບັ້ງຫວາຍເປັນຈຳນວນ 4 014 ເບັ້ງໃສ່ໃນກົງຢ່າງ.

ເທັກນິກໃນການເພາະຊາເບັ້ງຫວາຍມີຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້.

1. ການເກັບ ແລະ ຮັກສາ ແບວພັນຫວາຍ

ແບວພັນຂອງຫວາຍ *Calamus* ມີຊີວິດເສັ້ນ ຍ້ອນວ່າໝາກຂອງຫວາຍປະເພດ *Calamus* ນີ້ມີນ້ຳ ແລະ ລົດຊາດຫອມຫວານ ຈຶ່ງເປັນທີ່ດຶງດູດຂອງສັດມັກເຂົ້າທຳລາຍ.

ເມັດພັນຫວາຍແຫ້ງຈະເສຍຄຸນຢ່າງງ່າຍດາຍ.

ຖ້າເກັບຮັກສາເມັດພັນໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມສູງຈະເຮັດໃຫ້ເສຍຄຸນ ແລະ ເໝົາເປື້ອນໄດ້ຢ່າງງ່າຍ ດາຍເໝືອນກັນ, ສະນັ້ນເມື່ອເກັບໝາກສຸກມາຕ້ອງມີກຳລະວິທີເກັບຮັກສາໂດຍທັນທີ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນເມັດ ພັນຈະເສຍຄຸນໄດ້ງ່າຍ, ເມັດພັນທີ່ໄດ້ມາຈາກໝາກຫວາຍສຸກຈະຕ້ອງລ້າງໃຫ້ສະອາດ ແລະ ເກັບຮັກສາ ໄວ້ຢ່າງດີ, ຈະເກັບຮັກສາໄວ້ໃນຊັ້ນຊາຍທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ ຫລື ຊັ້ນເລື່ອຍກໍໄດ້. ແຕ່ຕ້ອງນຳຊັ້ນເລື່ອຍໄປມັກໄວ້ ກ່ອນ ຈາກນັ້ນຈຶ່ງເອົາໄປລວກດ້ວຍນ້ຳຮ້ອນກ່ອນເອົາໄປນຳໃຊ້ ຫຼື ເອົາເມັດພັນປົນກັບວັດຖຸໃດໜຶ່ງທີ່ ເກັບຮັກສາຄວາມຊຸ່ມກໍໄດ້ແລ້ວ ຈຶ່ງເກັບມ້ຽນໄວ້ບ່ອນທີ່ມີຮົ່ມເຢັນດີ.

2. ການຄັດເລືອກສະຖານທີ່ຕັ້ງເຮືອນເພາະຊຳ

ສະຖານທີ່ຕັ້ງເຮືອນເພາະຊຳທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດແມ່ນບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບແສງແດດດີ ແລະ ບໍ່ມີລົມ. ດິນເພາະຊຳ ຕ້ອງເປັນດິນສົມບູນ, ຮາບພຽງ, ມີຊົນລະປະທານໃຊ້ໄດ້ທຸກເວລາ ແລະ ມີທາງເດີນສະດວກ.

ດິນຊາຍແກນຕົມ ຫຼື ດິນໜຽວເລັກນ້ອຍ ແມ່ນເໝາະສົມແກ່ການເພາະຊຳ, ຖ້າເປັນດິນໜຽວຈັດລະ ບາຍນ້ຳໄດ້ຍາກ ແລະ ແຂງແກ່ນເວລາດິນແຫ້ງແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມ.

ໃນລະດູໃບໄມ້ປົ່ງ ອຸນຫະພູມຈະສູງຂຶ້ນຊ້າໆ ເພາະສະນັ້ນການເຕີບໃຫຍ່ຂອງຫວາຍກໍ່ຊັກຊ້າເໝືອນກັນ, ດິນຊາຍເໝາະສົມແກ່ການເພາະຊຳຫວາຍ ຍ້ອນເກັບຄວາມຊຸ່ມໄດ້ງ່າຍ ແລະ ຕາດກໍ່ແຫ້ງໄວ.

ຖ້າຫາກເລືອກເອົາດິນຮາບພຽງທີ່ອຸດົມສົມບູນເປັນບ່ອນເພາະຊຳເປື້ອນຫວາຍຕ້ອງໃຫ້ລະດັບນ້ຳໃນຊັ້ນ ດິນຢູ່ໃນລະດັບ 1-1,5 ແມັດ, ຖ້າຫາກລະດັບນ້ຳສູງກວ່ານີ້ ລະບົບລະບາຍນ້ຳຕ້ອງໃຫ້ດີ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນນ້ຳ ຂັງບ່ອນເພາະຊຳ, ຖ້າເລືອກເອົາບ່ອນເພາະຊຳທີ່ເປັນຄ້ອຍ, ຄວາມຊັນໃຫ້ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 3-5 ອົງສາ, ຖ້າຊັນກວ່ານີ້ຄວນປັບໃຫ້ເປັນຂັ້ນໄດສາກ່ອນ.

ເມື່ອເລືອກໄດ້ສະຖານທີ່ແລ້ວ ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປແມ່ນເຮັດໝານກ້າເບ້ຽ ໂດຍອີງຕາມລັກຊະນະຂອງເນື້ອ ດິນ, ຂຸດດິນໃຫ້ເລິກ ແລະ ຕຽມດິນໃຫ້ລະອຽດດີ, ຈາກນັ້ນຈຶ່ງເຮັດຮົ່ວດ້ວຍໄມ້ປ່ອງ ຫຼື ໃຊ້ວັດຖຸອື່ນໆກໍໄດ້ ເພື່ອປ້ອງກັນສັດເຂົ້າທຳລາຍ.

ໝານກ້າມີພື້ນກະທົບຕໍ່ ອັດຕາ ຄວາມແຕກງອກຂອງເປ້ຍຫວາຍບາງແນວພັນເຊັ່ນຕົວຢ່າງ *Calamus nambariensis* var. *Xishuangbannaensis* ຊຶ່ງມີເມັດໃຫຍ່ ແລະ ເນື້ອນວນໃນເມັດຫຼາຍ. ໝານກ້າທີ່ເຮັດດ້ວຍຂີ້ຊາຍເມັດໃຫຍ່ແມ່ນດີ ເພາະລະບາຍນ້ຳໄດ້ສະດວກ. ກ້າກ້າເມັດຫວາຍໃສ່ໝານທີ່ເຮັດດ້ວຍຂີ້ຊາຍຈະໄດ້ອັດຕາຄວາມງອກສູງເຖິງ 96,5 % ແຕ່ກ້າກ້າໃສ່ໝານທີ່ເຮັດດ້ວຍຂີ້ຊາຍເມັດນ້ອຍອັດຕາຄວາມງອກຈຸດລຸດລົງເຖິງ 82 % ເມື່ອກ້າໃສ່ດິນດີທຳມະດາ ອັດຕາຄວາມງອກຈະໄດ້ພຽງ 73 %.

ເພື່ອເພີ່ມຄວາມງອກໃຫ້ໄວຂຶ້ນ ຄວນນຳໃຊ້ຂີ້ຊາຍທີ່ສະອາດເຮັດໝານກ້າ ທີ່ມີລວງກວ້າງ 80 ຊຕມ ແລະ ລວງສູງ 15 ຊຕມ ຈາກນັ້ນກໍ່ຫວ່ານເມັດລົງໃສ່ເທິງໝານ ໂດຍທົ່ວໄປຈະໃຊ້ເມັດ 1,5-2 ກິໂລ/ມ² ພາຍຫຼັງຫວ່ານເມັດແລ້ວ ຄວນເຮັດໃຫ້ເມັດຟັງລົງດິນເລັກນ້ອຍແລ້ວກໍ່ເອົາຊາຍມາປົກ ເທິງໝານກ້າ (0,5-1 ຊຕມ) ມຸງຫຼັງຄາເຮືອນຊຳເພື່ອກັນພືນ, ໃຫ້ນ້ຳຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ, ຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຊື່ນໄວ້.

3.2. ການກະກຽມກົງທີ່ປະກອບດ້ວຍທາດອາຫານ ເພື່ອເພາະຊຳເປັ້ງຫວາຍ

ໃນເວລາເຄື່ອນຍ້າຍເປັ້ງຫວາຍຄວນຈຳກັດການທຳລາຍລະບົບຮາກຂອງມັນ ຈຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຕາຍນ້ອຍລົງ. ຍ້ອນແນວນັ້ນການເພາະຊຳເປັ້ງຫວາຍໃນກົງທີ່ປະກອບທາດອາຫານແມ່ນວິທີເໝາະສົມໂດຍທົ່ວໄປ. ຊ່ວງເວລາເພາະຊຳເປັ້ງຫວາຍແມ່ນຍາວນານເກີນ 1 ປີ ສະນັ້ນຄວນນຳໃຊ້ກົງຢ່າງທີ່ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ. ນຳໃຊ້ກົງຢ່າງທີ່ມີເສັ້ນຜ່າໃຈກາງ 10 ຊຕມ (ລວງກວ້າງ 15 ຊຕມ ກ່ອນໃສ່ດິນ), ສູງ 20 ຊຕມ; ທາງເບື້ອງລຸ່ມຂອງກົງຢ່າງບໍ່ປິດ. ກ້າເບື້ອງລຸ່ມຂອງກົງຢ່າງປິດ, ຄວນເຈາະພື້ນກົງ 5-6 ຮູ ແລະ ເຈາະໃນລະດັບ 1/3 ແຕ່ລຸ່ມຂຶ້ນເທິງຂອງກົງຢ່າງ.

ຮູບສະແດງ 2: ການຕັດກົງຢ່າງ ເພື່ອທຳການເພາະຊຳເປັ້ງອ່ອນ

3.3. ການຍ້າຍເປ້ຍຫວາຍຈາກໝານກ້າໄປໃສ່ກົງຢາງ

ເມື່ອເປ້ຍຫວາຍພື້ນມາໄດ້ 2-3 ຊຸດມ ຈຶ່ງນຳໄປເພາະຊຳໃນກົງຢາງທີ່ປະກອບດ້ວຍທາດອາຫານ, ເວລາເຄື່ອນຍ້າຍເປ້ຍຫວາຍເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ ພວກເຮົາໄດ້ເອົາເປ້ຍທີ່ຫາກໍ່ປົ່ງຍອດນ້ອຍໆ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບັນຫາ ແລະ ຮັບປະກັນໃນເວລາຂົນສົ່ງ. ຕ້ອງຮີດນ້ຳໃສ່ກົງຢາງທີ່ກຽມໄວ້ນັ້ນໃຫ້ເຕັມ ຈາກນັ້ນໃນຕອນເຊົ້າ ຫຼື ຕອນແລງໃນຍາມແດດອ່ອນຂອງມື້ຕໍ່ມາກໍ່ນຳເອົາເປ້ຍຫວາຍໄປປູກໃສ່. ໃຊ້ໄມ້ເຈາະຮູໃນກົງຢາງ ຈາກນັ້ນກໍ່ຖອນເປ້ຍຫວາຍຈາກໝານກ້າ¹ ແລ້ວປູກລົງໃນຮູກົງຢາງທີ່ກຽມໄວ້.

ຮູບສະແດງ 3: ການປູກແກ່ນດ້ວຍການນຳໃຊ້ໄມ້ໄຜ່

ເອົາດິນກົມໃຫ້ແໜ້ນດີ. ໃຊ້ນ້ຳຫົດໃຫ້ພຽງພໍ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລະບົບຮາກຄົງຕົວ. ເປ້ຍຫວາຍຂອງຕະກູນ *Calamus* ເຕີບໃຫຍ່ດີໃນຮົ່ມ 60-80 % ສະນັ້ນ ມີຄວາມຈຳເປັນເຮັດຜາມມຸງເປັນຮົ່ມດ້ວຍໄມ້ປ່ອງ ຫຼື ວັດຖຸອື່ນໆ.

¹ ເວລາຖອນເປ້ຍຫວາຍຢ່າໃຫ້ລະບົບຮາກຂອງມັນຂາດ.

ຮູບສະແດງ 4: ສວນກ້າງເປ້ຍຫວາຍທີ່ບ້ານສາລາເອເບ

4. ການຈັດການເຮືອນຊ່າ

ການດູແລຮັກສາເປ້ຍຫວາຍໃນເຮືອນຊ່າ ມີຄວາມສຳຄັນຢູ່ ເພື່ອລຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍລົງ. ເມັດພັນຫວາຍຂອງຕະກຸນ *Calamus yunnanensis* var. *Xishuangbannaensis*, *Calamus nambariensis* var. *Xishuangbannaensis* and *Calamus nambariensis* var. *Alpinus* ມີເນື້ອນວນໃນເມັດໃຫຍ່ ແລະ ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍທາດອາຫານ ຈຶ່ງເປັນແນວພັນທີ່ທົນທານ ແລະ ດູແລຮັກສາງ່າຍ.

ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງຄວນໃຫ້ນ້ຳແກ່ເປ້ຍຫວາຍໃນຕອນເຊົ້າ ຫຼື ຕອນແລງຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ລ້ຽງການໃຫ້ນ້ຳໃນຍາມຕອນບ່າຍທີ່ມີອາກາດຮ້ອນ.

ໃນຊ່ວງລະດູພົບຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການລະບາຍນ້ຳອອກຈາກໝານ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນນ້ຳຂັງຢູ່ໃນໝານກ້າ.

ແຕ່ລະຊ່ວງ ຄວນກວດກາເບິ່ງວ່າໃນກົງກ້າງເປ້ຍມີຮາກກົນ ຫຼື ບໍ່ ກ້າມີກໍຕ້ອງເອົາດິນມາໂອບຮາກໄວ້ທັນທີໂລດ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກ້າງຫ່ຽວແຫ້ງ ແລະ ຕາຍໃນທີ່ສຸດ.

ເມື່ອສັງເກດເຫັນໃບຫວາຍມີສີເຫຼືອງປົນຂຽວ ແລະ ເຕີບໃຫຍ່ຊ້າ ຄວນໃຫ້ຝຸ່ນຄອກ ແລະ ປຸຍເລັ່ງ ຫຼື ປຸຍປະເພດອື່ນໆ (ເຊັ່ນ azophoska) ຊຶ່ງມີຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ 1 %.

ວັດສະພຶດໃນສວນກ້າງຊ່ວງຊົງກັບຕົ້ນຫວາຍ ສະນັ້ນມີຄວາມຈຳເປັນເສຍຫຍ້າເຮັດໃຫ້ສວນກ້າງສະອາດຢູ່ສະເໝີ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ເມື່ອເປັນຫວາຍມີອາຍຸໄດ້ 1 ປີ ແລະ ມີ 5-7 ໃບແມ່ນເໝາະສົມໃນການນຳໄປປູກ ລະດູປູກທີ່ເໝາະແມ່ນລະດູຝົນ.

5. ຄຳແນະນຳ

ເພື່ອຮັບປະກັນການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວດີຂອງຕົ້ນຫວາຍ *Calamus*, ພວກເຮົາແນະນຳໃຫ້ທາງໂຄງການ PDDP ແຕ່ງຕັ້ງສະຫາຍໜຶ່ງພິເສດ ເພື່ອໄປຕິດຕາມສະພາບການເຕີບໃຫຍ່ຂອງຕົ້ນຫວາຍຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີທີ່ບ້ານ ສາລະເອ່ເບ ແລະ ຈັນເທິງ ກຳມິບັນຫາກໍຮຽກຮ້ອງໃຫ້ປະຊາຊົນເຂດນັ້ນຊ່ວຍ.